

פיתוח, כתיבה ועיצוב:
מאיר אביטן

הוראת הגמרא

אלו מציאות, מצא פירות מפוזרין, דף כא עמוד ב

היכי דמי = איך מדובר

אי = אם

טובא = יותר

נמי = גם

בציר = פחות

מהכי = מכך

במכשנתא = בשעת
אסיפת הגרנות

עסקינן = אנו עוסקים

דנפיש טרחייהו =
שמרובה הטרחה

ולא הדר = לא חוזר

ושקיל = לוקח

איניש = איש

כל היחידה

הבנת הלשון

מינוח תלמודי

פיסוק

חלקי הסוגיא

שפיר ורשון שפיר ורשון שפיר ורשון
ומשך כמין לשון ולכנס להנמן
ומניין הן : מלא שגול - סל דבולה :
הנפירא - בנמי מפרש : נמי וכוהי
חשוב פיוזר : קב - מפור בארבע
אמות אבל בנ' אמות לא היו פיוזר
וטעמא מפרש ואזיל : אי דרך נפילה
אם מלאש דרך נפילה שיש לדעת
אלא הונחו שם מדעת אלא נפלו :
אפילו טובא - מקב נמו דכיון דאין
בהן סומן חילופי מילאש : ואי דרך
היטא וכו' - פחיד לחזר ולטנן :
במכשנתא דבי דרי - בשעת אסיפת
גרנות וכלן דגן בעליהן ונשאו את
הטיקא וטוחו אלו : נפיש טרחייהו -
לקבלן : בליד מהכי - אם היה פוזרן
בפחות מכן : משום דלא חשיבי -
עליה קב פירות לפרוח עליהן טורח
קיטון של ארבע אמות : שומשמין -
דקין מילד ויש טורח בקיטון יותר
מחטין אבל דמיהן יקרין : תמרים
ורמנין - גסים הן ואין טורח בקיטון
יולאש

מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב
בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו
טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו
בציר מהכי נמי לא!! א"ר עוקבא בר חמא:
במכשנתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות
דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי
ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי
טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו.
בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?
קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש
טרחייהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש
טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא
חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי
מפקר להו? קביים בשמונה אמות מהו? קב
בארבע אמות
טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש
קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו
טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי,
וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי - לא
מפקר להו? קב שומשמין בארבע אמות

מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון
דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש שומשמין, כיון
דנפיש טרחייהו טפי - מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע
אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

אפקורי מפקר =
הוא מפקר

בציר = פחות

הדר = חוזר

אתי = בא

בעי = שאל

טפי = יותר

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

**מונחים לשוניים
המציינים תשובת
הבהרה, סיוע**

תיקו :

תשובה

תעמד השאלה עומדת
ללא פתרון.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

**מונחים לשוניים
המציינים קושיא,
שאלת הבהרה**

היכי דמי:

קושיא / שאלת הבהרה
כיצד הוא דומה שאלה
המבררת את המקרה
או המצב המיוחד בו
נאמרו הדברים

בעי:

קושיא / שאלת
הבהרה שאל אותו
לגבי מקרה חדש
שלא נתברר
פתיחה לשאלה
ששאל אמורא את
חברו

כל היחידה

הבנת הלשון

מינוח תלמודי

פיסוק

חלקי הסוגיא

ומשך כמין לשון ולכנס לרגמן
ומזוין הן : מלא פניול - של דבולה :
לנפירא - בגמ' מפרש : **בג** וכוהי
חשוב פיוזר : קב - מפוזר בלדנע
למות חבל בג' למות לא הוי פיוזר
ועממא מפרש וחזיל : אי דרך נפילה
אם מלאש דרך נפילה שיש לדעת
שלא הונחו סם מדעת אלא נפלו :
אפילו טובא - מקב כמו דכיון דאין
בהן סימן חילופי מילאש : ואי דרך
היטח וכו' - טחיד לחזור ולשילן :
במכנשתא דבי דרי - בשעת חסיפת
גרמא וסאן דסן בטליהן ונשאו את
הטיקד וטחזו אלו : נפיש טרחיהו -
לקבלן : בליד מהבי - אם היה פוזרן
בפחות מכן : משום דלא חשיבי -
עליה קב פירות לטרוח עליהן טורח
קיבוץ של ארבע למות : שומשמן -
דקין מלא ויש טורח בקיבוץ יותר
מחטין חבל דמיהן יקרין : תמדים
ורמזין - גסים הן ואין טורח בקיבוץ
יחזש

'מצא פירות מפוזרין' וכמה? א"ר יצחק: קב
בארבע אמות. **היכי דמי?** אי דרך נפילה
אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו
בציר מהכי נמי לא? א"ר עוקבא בר חמא:
במכנשתא דבי דרי עסקינן: **קב בארבע אמות**
דנפיש טרחיהו לא טרח איניש ולא הדר אתי
ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי
טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו.
בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?
קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש
טרחיהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש
טרחיהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא
חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי
מפקר להו? קביים בשמונה אמות מהו? קב
בארבע אמות
טעמא מאי? - משום דנפיש טרחיהו, וכ"ש
קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחיהו
טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי,
וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר
להו? קב שומשמן בארבע אמות

מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמן כיון
דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחיהו, וכ"ש שומשמן, כיון
דנפיש טרחיהו טפי - מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע
אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
דלמא משום דנפישא טרחיהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו מאי? **תיקו.**

פתיחה

שאלה בירור

תשובת ביאור

שאלה בירור

תשובה אוקימתא

שאלה בירור 1

שאלה בירור 2

שאלה בירור 3

שאלה בירור 4

מסקנא

כל היחידה

הבנת הלשון

מינוח תלמודי

פיסוק

חלקי הסוגיא

מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא! א"ר עוקבא בר חמא: במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו. בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש טרחייהו: חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי מפקר להו? קביים בשמונה אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר להו? קב שומשמין בארבע אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש שומשמין, כיון דנפיש טרחייהו טפי - מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

ומשום דנפיש טרחייהו...
חצי קב בשתי אמות...
א"ר יצחק: קב בארבע אמות...
היכי דמי? אי דרך נפילה...
אפילו טובא נמי...
ואי דרך הינוח...
א"ר עוקבא בר חמא...
במכנשתא דבי דרי עסקינן...
קב בארבע אמות...
דנפיש טרחייהו לא טרח איניש...
ולא הדר אתי ושקיל להו...
אפקורי מפקר להו...
בציר מהכי טרח והדר...
אתי ושקיל להו...
ולא מפקר להו...
בעי רבי ירמיה...
חצי קב בשתי אמות מהו?...
קב בארבע אמות טעמא מאי?...
משום דנפיש טרחייהו...
חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש...
טרחייהו לא מפקר להו?...
או דלמא משום דלא חשיבי...
וחצי קב בשתי אמות...
כיון דלא חשיבי מפקר להו?...
קביים בשמונה אמות מהו?...
קב בארבע אמות טעמא מאי?...
משום דנפיש טרחייהו...
וכ"ש קביים בשמונה אמות...
אמות: כיון דנפישא טרחייהו טפי...
מפקר להו?...
או דלמא משום דלא חשיבי...
וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי...
לא מפקר להו?...
קב שומשמין בארבע אמות מהו?...
קב בארבע אמות טעמא מאי?...
משום דנפיש טרחייהו...
וכ"ש שומשמין...
כיון דנפיש טרחייהו טפי...
מפקר להו?...
קב תמרי בארבע אמות...
קב רמוני בארבע אמות נמי...
כיון דלא חשיבי מפקר להו?...
או דלמא משום דנפישא טרחייהו...
וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני...
בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו...
לא מפקר להו מאי? תיקו.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

טפי = יותר

ההשלכות של הסוגיא

א מפקר להו מאי? תיקו.

100

מסקנה

כל היחידה

חלקי הסוגיא

מדות נפח.

קב:

איפה – 3 סאים.

סאה – 6 קבים.

קב – 4 לוגים.

לוג 0.55 ליטר

קב 2.2 ליטר

קב

לוג

ליטר 2.2 ליטר 0.55

מונחים הלכתיים

עניני ריאליה

עניני מבוא

לתושב"ע

ומשך כמין לשון ולטוב לרגמן
ומזוין הן : מלא שיטול - של דבולה :
לנפורה - בגמ' מפרש : [ב] וכוהי
חשוב פיזור : קב - משור בארבע
אמות אבל בג' אמות לא הוי פיזור
ועצמא מפרש וחזיל : אי דרך נפילה.
אם מלאש דרך נפילה שים לדעת
שלא הונחו סם מדעת אלא נפלו :
אפילו טובא - מקב כמו דכיון דאין
בהן סימן אלאושי מלאש : ואי דרך
היטח וכו' - עמיד לחזור ולשילן :
במכשאה דבי דרי - בשעת חסיפת
גרטה וסאן דסן בעליהן וכסאיו את
הטיקד וטתרו אלו : נפיש טרחיהו -
לקבלין : בליד מהכי - אם היה פוזרן
בפחות מכן : משום דלא חשיבי -
עליה קב פירות לטרוח עליהן טורח
קיטוד של ארבע אמות : שומשמן -
דקין מלא ויש טורח בקיבלין ויתר
מחמין אבל דמיהן יקרין : תמדים
ורמזין - גסים הן ואין טורח בקיבלין
יחוש

'מצא פירות מפוזרין' וכמה? א"ר יצחק: קב
בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה
אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו
בציר מהכי נמי לא! א"ר עוקבא בר חמא:
במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות
דנפיש טרחיהו לא טרח איניש ולא הדר אתי
ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי
טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו.
בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?
קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש
טרחיהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש
טרחיהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא
חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי
מפקר להו? קביים בשמונה אמות מהו? קב
בארבע אמות
טעמא מאי? - משום דנפיש טרחיהו, וכ"ש
קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחיהו
טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי,
וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר
להו? קב שומשמן בארבע אמות

מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמן כיון
דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחיהו, וכ"ש שומשמן, כיון
דנפיש טרחיהו טפי - מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע
אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
דלמא משום דנפישא טרחיהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

מדות שטח.

אמה:

אמה = 6 טפחים

טפח = 8.2 ס"מ

אמה = 48.5 ס"מ

4 אמות = 194 ס"מ

(כמעט 2 מטר)

קב בארבע אמות

1	2	3	4
			3
			2
			1

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

במכנשתא דבי דרי עסקין

המשנה עוסקת באדם שמצא גרעיני תבואה בסביבות הגורן שם דשו אותו.

לפעמים הבעלים אחרים הדישה בזמן שאוספים את התבואה שכחו חלק מהתבואה, אם הכמות היא קב בארבע אמות יש להניח שלא יחזרו לקחתם דנפיש טרחיהו הטרחה מרובה לאספם ולא טרח איניש ולא הדר שקיל להו אדם אינו טורח ולא יחזור ויבוא לקחת אותם אלא אפקורי מפקר להו, הוא מפקירם.

אבל בציר מהכי, אם השטח קטן יותר טרח והדר אתי ושקיל להו ולא מפקיר להו, הוא יטרח ויחזר לקחתם ולא יפקיר אותם כי הטרחא קטנה.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

‘מצא פירות מפוזרין’ וכמה? א”ר יצחק: קב בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא! א”ר עוקבא בר חמא: **במכנשתא דבי דרי עסקין**: קב בארבע אמות דנפיש טרחיהו לא טרח איניש ולא הדר אתי ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו. בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש טרחיהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי

הגורן הוא המקום שאליו היו מביאים את התבואה לאחר הקציר, ושם היו דשים את התבואה, כדי להפריד בין הגרעינים לבין הקש העוטף אותם.

לאחר הדיש היו זורים ומפזרים את התבואה, כדי שהגרעינים הכבדים יותר יפלו על הארץ, ואילו התבן והמוץ יעופו ברוח. לשם כך נהגו להקים את הגורן על קרקע סלעית, במקום גבוה, כדי שהרוח תסייע בהעפת המוץ. הגורן הוקמה לרוב מחוץ לעיר, כדי שהאבק והמוץ לא יזיקו לאנשי העיר. במשנה קבעו שיש להרחיק את הגורן נ' אמה מהעיר (משנה, מסכת בבא בתרא, פרק ב, משנה ח)

תקופת הדיש הייתה לאחר הקציר. בשאר ימות השנה שימשה רחבת הגורן שבקרבת העיר לצורכי הציבור ושימשה גם כמקום כינוסים, טקסים. למשל: במלכים א, כ"ב 10 מסופר כי בגורן, לפני שער שומרון, ישבו אחזיה מלך ישראל ויהושפט מלך יהודה לפני צאתם לקרב נגד ארם והקשיבו לדברי הנביאים המתנבאים לפניהם.

במכנשתא דבי דרי

רש"י (ד"ה במכנשתא): מבואר שכוונת הגמרא ב"מכנשתא דבי דרי", היינו גם למקום המיוחד וגם לזמן המיוחד –

מקום המיוחד שדשים את התבואה, ובזמן אסיפת הגרנות.

והיות שהבעלים כבר לקח את רוב התבואה, והשאיר שם מעט תבואה – שיעור קב, בצורה מפורזת – על ארבע אמות, ברור שהוא מפקיר אותה.

הינות וכי... מחדל נחזור ונכתוב:

במכנשתא דבי דרי - בשעת אסיפת גרנות וסלק דקן בעליהן ונשלו את הקציר וטמרו ללו: נפיש טרחיהו - לקבילן: כליר מהכי - אם היה פזורין

כל היחידה

מונחים הלכתיים

עניני ריאליה

עניני מבוא לתושב"ע

וּמִשּׁוּךְ כִּמְזֵן לִשׁוֹן וְלִבּוֹ אֲרָגְמָן
וּמִזְוִיָּן הֵן : מֵלֵא שִׁנּוּל - שֶׁל דְּבוּלָה :
אֲנִפּוּרִיא - בְּגָמ' מִפְרֵשׁ : **נְבִי'** וְכוּתִי
חֲסוּב פִּיזוּר : קֶב - מִפּוֹרֵד בְּאֲרֻבֵּעַ
אֲחוּת אֲבֵל בִּנ' אֲחֻת לֹא הִי פִיזוּר
וְשִׁעְמָא מִפְרֵשׁ וְחִיל : אִי דֶרֶךְ נְפִילָה
אֵם מֵאֵם דֶּרֶךְ נְפִילָה שִׁים לִדְעָה
שֶׁלֹּא הִנְחֹו שֶׁם מִדְעָם אֵלֹא נִפְלו :
אֲפִילוּ מוֹבֵא - מִקֵּב נְמוּ דְכִיּוֹן דִּאִין
בְּהֵן סִימֹן חִילּוּשֵׁי מִיֵּאֵשׁ : וְחִי דֶרֶךְ
הִטָּח וכו' - עֲחִיד לִחְזוֹר וּלְשַׁלֵּן :
בְּמִגְנֵהָה דְּבִי דְרִי - בְּשַׁעֲתָה אֲסִיפֵת
נִרְטָה וְכֹאן דָּסֵן בְּעִלְיָהֵן וְנִשְׂאֵי אֵת
הַעִיָּקֵר וְטַחְדוֹ אֵלֹו : נִפְשִׁים עֲרִחִיִּיחֹו
לִקְבֹּלֵן : בְּלִיד מַהֲבִי - אֵם הִיָּה פִּזוּרָן
בְּפִחוֹת מִכֵּן : מִשּׁוֹם דִּלֵּא חֲסִיבִי
עֲלִיָּה קֶב פִּזְרוֹת לִפְרוֹת עֲלִיָּהֵן טוֹרַח
קִיבּוֹץ שֶׁל אֲרֻבֵּעַ אֲחֻת : שִׁימְשִׁמִּין -
דִּקֵּין מֵאֵלֶּה וְיֵשׁ טוֹרַח בְּקִיבּוּלֵן וְיֵתֵר
מִחֲסִין אֲבֵל דְּמִיָּהֵן יִקְרֵין : תַּמְרִים
וְרִמְזִין - גִּסִּים הֵן וְחִין טוֹרַח בְּקִבּוּלֵן
וְחִיל

'מצא פירות מפוזרין' וכמה? א"ר יצחק: קב
 בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה
 אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו
 בציר מהכי נמי לא?! א"ר עוקבא בר חמא:
 במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות
 דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי
 ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי
 טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו.
 בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?
 קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש
 טרחייהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש
 טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא
 חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי
 מפקר להו? קביים בשמונה אמות מהו? קב
 בארבע אמות
 טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש
 קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו
 טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי,
 וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר
 להו? קב שומשמין בארבע אמות

מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון
 דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחיהו, וכ"ש שומשמין, כיון
 דנפיש טרחיהו טפי -מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע
 אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
 בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
 דלמא משום דנפישא טרחיהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
 אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

כל היחידה

מונחים הלכתיים

עניני ריאליה

עניני מבוא לתושב"ע

ארבע בעיות של ר' ירמיה

מה המניע בהפקרת תבואה
האם טורח האיסוף מבלי
להתייחס לחשיבות החפץ או יש
כאן גורם נוסף פחיתות ערך .

רבי ירמיה הסתפק מהו הדין בקב
שומשומין בארבע אמות, היות ומצד
אחד הם יקרים יותר מסתם פירות
ואילו מצד שני יותר קשה לאסוף
אותם משאר הפירות.

בעיה נוספת לפי הנוסח שבפנינו, מה
הדין של קב תמרים וקב רמונים
בארבע אמות. אמנם מצד אחד הם
לא חשובים כל כך, אבל מצד שני אין
טורח גדול כל כך באסיפתם כמו
פירות אחרים, ואם כן אולי הבעלים
לא מפקיר אותם בשיעור זה.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב
בארבע אמות. **היכי דמי?** אי דרך נפילה
אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו
בציר מהכי נמי לא! **א"ר עוקבא בר חמא:**
במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות
דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי
ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי
טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו.

בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?
קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש
טרחייהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש
טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא
חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי
מפקר להו? **קביים בשמונה אמות מהו?**
קב בארבע אמות

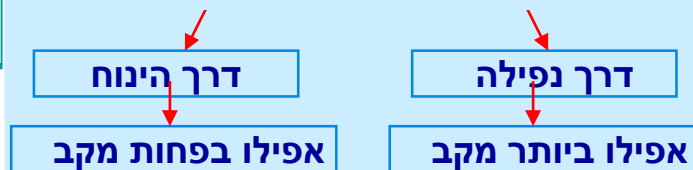
טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש
קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו
טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי,
וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר
להו? **קב שומשמין בארבע אמות**

מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון
שא משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש שומשמין, כיון
שא? **קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע**
טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? **תיקו.**

היכי דמי?

שאלת הגמרא וכמה? היא שאלה כפולה כמה פירות
ועל פני איזה שטח פיזור נחשבין למפוזרין ותשובת
רבי יצחק קב בארבע אמות, קב פירות המפוזר על
פני שטח שאורך כל אחת מצלעותיו הוא ארבע
אמות ויחס כזה בין כמות ושטח נחשב לפיזור לגבי
דין מציאה והרי אלו שלו ועל כך שואלת הגמרא

היכי דמי?

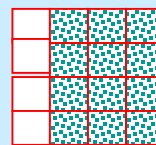

תשובת הגמרא אוקימתא

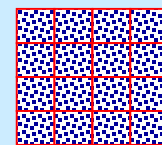
במכנשתא דבי דרי עסקינן

מדובר באפשרות שלישית, לא הינוח, לא נפילה,
אלא מעין השארת דעת, הפירות לא אבדו ולא הונחו
אלא הושארו מחמת קשיי הובלה או חוסר זמן.

קב בפחות
מארבע אמות
לא נפיש טרחייהו
ולכן אינו מפקירן

קב בארבע אמות
נפיש טרחייהו
ולכן מפקירן

טיעונים ומסקנות

תרשימים

ארבע בעיות של ר' ירמיה

המקרה	טרחת	חשוב
חצי קב בשתי אמות	לא נפיש טרחייהו	לא חשיבי
קביים בשמונה אמות	נפיש טרחייהו	חשיבי
קב שומשמין ד' אמות	נפיש טרחייהו	חשיבי
קב תמרי וקב רימוני	לא נפיש טרחייהו	לא חשיבי

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

מֵצֵא פִּירוֹת מִפּוֹזְרִין וְכֵמָּה? אִי־ר יִצְחָק: קֵב
בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. הִיכִי דְמִי? אִי דֶרֶךְ נִפְּיֵלָה
אִפִּילוֹ טוֹבָא נְמִי, וְאִי דֶרֶךְ הִינוּחַ אִפִּילוֹ
בְּצִיר מֵהִכִּי נְמִי לֹא?! אִי־ר עוֹקְבָא בֵּר חֲמָא:
בְּמִכְנֶשֶׁתָּא דְּבִי דְרִי עֲסָקִינוּ: קֵב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת
דְּנִפִּישׁ טִרְחִייהוּ לֹא טִרַח אִינִישׁ וְלֹא הִדֵּר אֲתִי
וְשָׁקִיל לֵהוּ, אִפְקוּרִי מִפְּקָר לֵהוּ; בְּצִיר מֵהִכִּי
טִרַח וְהִדֵּר, אֲתִי וְשָׁקִיל לֵהוּ, וְלֹא מִפְּקָר לֵהוּ.

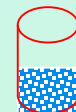
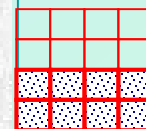
בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו?
 קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש
 טרחייהו; חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש
 טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא
 חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי
 מפקר להו? קביים בשמונה אמות מהו?
 קב בארבע אמות

טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר להו? קב שומשמין בארבע אמות

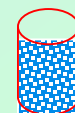
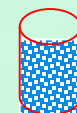
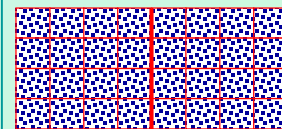
מהו?: קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחיהו, וכ"ש שומשמין, כיון דנפיש טרחיהו טפי -מפקר להו? **קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות** מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או דלמא משום דנפישא טרחיהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו מאי? **תיקו.**

מִשְׁדָּךְ כְּמוֹן לֶשׁוֹן וּלְבוֹשׁ אֲרָמָן
מִזְוִיָּן הֵן : מֵלֵא עֵיטוֹל - שֶׁל דְּבוּלָה :
אֲנִשְׁוֹרִיא - בְּנִמ' מִפְרֶשׁ : **נִבְן** וְכוּנִי
אֲחֻסֵּב פִּיזוֹר : קֶב - מִפּוֹד בְּאֲרֻבֵּעַ
אֲחֻסֵּב אֲבֵל בְּנ' אֲנֻשׁ לֹא הוּא פִיזוֹר
שֶׁעֲמָא מִפְרֶשׁ וְחֻזַּל : אִי דֶרֶךְ נְפִילָה
אִשׁ מֵלֵאשׁ דֶּרֶךְ נְפִילָה שִׁים לְדַעַת
סֶלֶא הִנֵּחוּ שֶׁס מִדַּעַת אֵלֶּה נִפְלו :
בֶּהֱן סִימָן אִילֻשׁוֹ מֵאִשׁ : וְאִי דֶרֶךְ
הִיטָח וְכוּ' - עֲחִיד לַחֲזוֹר וְלִישָׁן :
בְּמִגְשָׁהּ דְּבִי דְרִי - בְּשַׁעַת אֲסִיפָתָא
בְּרִטָה וְכֵן דָּשֵׁן בְּעִלְיָה וְכִשְׁלִי אֵת
הַעֲיָקָר וְטִהַרְוֹ אֵלֹ : נִפִּישׁ מִרְחִיחֹ -
לְקַבֵּל : בְּלִיר מִהֵב' - אִשׁ הִיא פֹּזֹרֵן
בְּפִתּוֹת מִזֵּן : מִשׁוֹס דְּלֵא חֲשִׁיב' -
עֲלִיה קֶב פִּיזוֹר לְטוֹרַח עֲלִיָּהן טוֹרַח
קִיטֹד שֶׁל אֲרֻבֵּעַ אֲנֻשׁ : שׁוֹמֵשׁוֹן -
דִּקֵּין מֵאֵד וִישׁ טוֹרַח בְּקִיבוֹן יוֹתֵר
מִחֲשָׁן אֲבֵל דְּמִיָּהן יִקְרִין : תִּמְרִים
וְרִמְשֵׁין - גִּסִּים הֵן וְאִין טוֹרַח בְּקִבוֹן :
יִלְוֵא

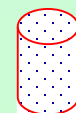
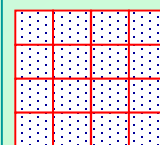
חצי קב בשתי אמות

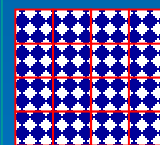
קב"ים בשמונה אמות

קרב שומשמשין
בארבע אמות

קב תמרי/רימון
בארבע אמות

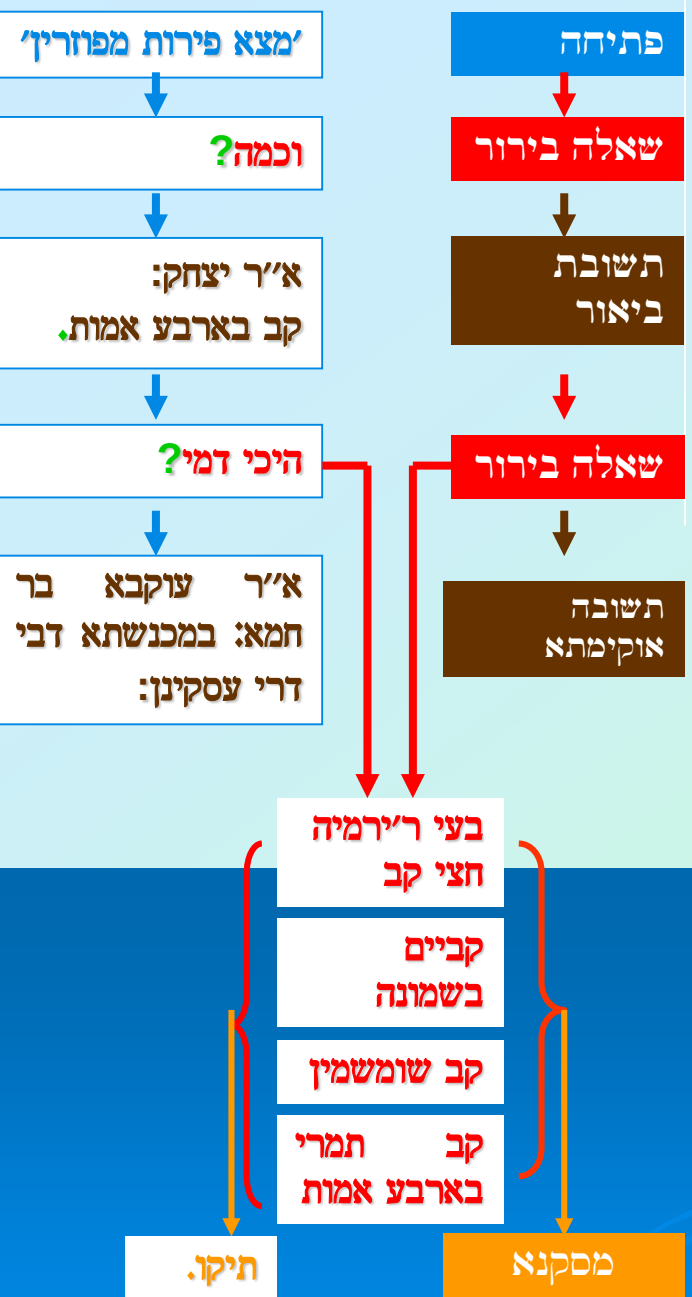
טיעונים ומסקנות

תרשימים

ומשך כמין לשון ולכנס להנמן
 ומל מל מל מל מל מל מל מל
 חכמים כנמ מל מל מל מל מל
 חס הרקע של הסוגיא
 חס דרכי טיעון תלמודיים
 חס הסוגיא כמכלול
 חס ההשלכות של הסוגיא
 במגשח דני דני בבעה חספת
 גרטה וסלן דסן בעלסון וסלן חס
 העקר וסלן חס : גפס טרחיחו
 לקבלן : בלר מהני חס חס פוזרן
 פפוח מכן : משום דלא חסבי
 טליה קב טרחס לטרח עליון טורח
 קיטן של חרבע חסות : שומשמן
 דקן מלר ויס טורח בקיטן וסל
 מחטן חסל דמיון יקרין : תמריס
 ורמטין : גסס חן ולין טורח בקיטן
 ילז

מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא! א"ר עוקבא בר חמא: במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא מפקר להו. בעי רבי ירמיה: חצי קב בשתי אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דנפיש טרחייהו: חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וחצי קב בשתי אמות, כיון דלא חשיבי מפקר להו? קביים בשמונה אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש קביים בשמונה אמות: כיון דנפישא טרחייהו טפי מפקר להו? או דלמא משום דלא חשיבי, וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר להו? קב שומשמן בארבע אמות

מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמן כיון דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחייהו, וכ"ש שומשמן, כיון דנפיש טרחייהו טפי - מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או דלמא משום דנפישא טרחייהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

וּמִשְׁךָ כִּמְיוֹן לִסְוֹן וְלִבְנוֹת אֲרָמִים
וּמִזִּיּוֹן הֵן : מֵלֶא עִיבּוֹל - סֵל דְּבִילָה :
אֲנִפּוֹרִיא - בְּנִמ' מִפְּרֶס : **נְבִי'** וְכוּנִי
חֲסִיב פִּיזוֹר : קֶב - מִפּוֹר בְּאֲרֻבַּע
אֲמוֹת אֲבֵל בִּנ' אֲמוֹת לֹא הָיוּ פִּיזוֹר
וְעִמְמֵא מִפְּרֶס וְחִיל : אִי דֶרֶךְ נְפִילָה
אֵם מִגֵּאֵם דֶּרֶךְ נְפִילָה שִׁים לְדַעַת
שֵׁלֹא הִנְחִיו שֶׁם מִדַּעַת אֵלֹא נִפְלו :
אֲפִילוֹ מִבְּנֵי - מִקֶּב נִמִּי דְכִיּוֹן דִּאִין
בְּהֵן סִימֹן חִילֻשֵׁי מִיֵּאֵשׁ : וְחִי דֶרֶךְ
הִטָּח וכו' - עֲתִיד לְחֻזֹּר וּלְיִשְׁלֵן :
בְּמִכְנֶשֶׁתָּהּ דְּבִי דְרִי - בַּשַּׁעַת אֲסִיפֵת
נִרְטָח וּכְאֵן דָּהֵן בַּעֲלִיתָן וְכִשְׂרֵי אֵת
הַעִיָּקָר וְטַחְרֵי אֵלֹי : נִפִּישׁ עֲרִחִיחֵיהֶו
לְקַבְּלָן : בְּלִיד מִהֵב - אֵם הִיא פּוֹרֶן
בַּפְּחוֹת מִבֵּן : מִשּׁוֹם דִּלֹא חֲסִיבִי
עֲלִיהָ קֶב פִּיזוֹת לְפִירוֹת עֲלִיתָן טוֹרַח
קִיבּוֹץ סֵל אֲרֻבַּע אֲמוֹת : שִׁימְשִׁמִּין -
דִּקֵּין מֵאֵל וַיֵּשׁ טוֹרַח בְּקִיבּוֹן וַיֵּתֵר
מִחֲסִין אֲבֵל דְּמִיָּהן יִקְרֵין : תִּמְרִים
וְרִמְשִׁין - גִּסִּים הֵן וְחִין טוֹרַח בְּקִיבּוֹן
וְחִילֵשׁ

מִצָּא פִירוֹת מִפּוֹזְרִין וְכִמְהָ? א"ר יִצְחָק: קָב
בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. הִיכִי דְמִי? אִי דֶרֶךְ נִפְּלָה
אִפִּילוּ טוֹבָא נְמִי, וְאִי דֶרֶךְ הִינוּחַ אִפִּילוּ
בְּצִיר מֵהִכִּי נְמִי לֹא! א"ר עֻקְבָּא בֶר חֲמַא:
בְּמִכְנַשְׁתָּא דְבִי דְרִי עֲסָקִין: קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת
דְּנִפִּישׁ טֶרְחִייהוּ לֹא טֶרַח אִינִישׁ וְלֹא הֵדֵר אֲתִי
וְשָׁקִיל לֵהוּ, אִפְקוּרִי מִפְּקָר לֵהוּ; בְּצִיר מֵהִכִּי
טֶרַח וְהֵדֵר, אֲתִי וְשָׁקִיל לֵהוּ, וְלֹא מִפְּקָר לֵהוּ.
בְּעִי רַבִּי יִרְמִיָּה: חֲצִי קָב בִּשְׁתֵּי אַמּוֹת מֵהוּ?
קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת טַעֲמָא מֵאִי? מִשּׁוּם דְּנִפִּישׁ
טֶרְחִייהוּ; חֲצִי קָב בִּשְׁתֵּי אַמּוֹת כִּיּוֹן דְּלֹא נִפִּישׁ
טֶרְחִייהוּ לֹא מִפְּקָר לֵהוּ? אוּ דְלִמָּא מִשּׁוּם דְּלֹא
חֲשִׁיבִי, וְחֲצִי קָב בִּשְׁתֵּי אַמּוֹת, כִּיּוֹן דְּלֹא חֲשִׁיבִי
מִפְּקָר לֵהוּ? קַבֵּיִים בְּשִׁמוּנָה אַמּוֹת מֵהוּ?
קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת
טַעֲמָא מֵאִי? - מִשּׁוּם דְּנִפִּישׁ טֶרְחִייהוּ, וְכ"ש
קַבֵּיִים בְּשִׁמוּנָה אַמּוֹת: כִּיּוֹן דְּנִפִּישָׁא טֶרְחִייהוּ
טַפִּי מִפְּקָר לֵהוּ? אוּ דְלִמָּא מִשּׁוּם דְּלֹא חֲשִׁיבִי,
וְקַבֵּיִים בְּשִׁמוּנָה אַמּוֹת כִּיּוֹן דְּחֲשִׁיבִי לֹא מִפְּקָר
לֵהוּ? קָב שׁוֹמְשִׁמִּין בְּאַרְבַּע אַמּוֹת

מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? - משום דלא חשיבי, ושומשמין כיון
 דחשיבי לא מפקר להו? או דלמא משום דנפיש טרחיהו, וכ"ש שומשמין, כיון
 דנפיש טרחיהו טפי -מפקר להו? קב תמרי בארבע אמות, קב רמוני בארבע
 אמות מהו? קב בארבע אמות טעמא מאי? משום דלא חשיבי? קב תמרי
 בארבע אמות, קב רמוני בארבע אמות נמי: כיון דלא חשיבי מפקר להו? או
 דלמא משום דנפישא טרחיהו, וקב תמרי בארבע אמות וקב רמוני בארבע
 אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו מאי? תיקו.

מבנה ולשון הסוגיא

הרקע של הסוגיא

דרכי טיעון תלמודיים

הסוגיא כמכלול

ההשלכות של הסוגיא

טיעונים ומסקנות

תרשימים

מדות שטח

אמה:

אמה = 6 טפחים

טפח = 8.2 ס"מ

אמה = 48.5 ס"מ

4 אמות = 194 ס"מ
(כמעט 2 מטר)

קב בארבע אמות

1	2	3	4
			3
			2
			1

מצא פירות מפוזרין וכמה? א"ר יצחק: קב בארבע אמות. היכי דמי? אי דרך נפילה אפילו טובא נמי, ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא!? א"ר עוקבא בר חמא: **במכנשתא דבי דרי עסקינן: קב בארבע אמות דנפיש טרחיהו לא טרח איניש ולא הדר אתי ושקיל להו, אפקורי מפקר להו; בציר מהכי טרח והדר, אתי ושקיל להו, ולא**

במכנשתא דבי דרי עסקינן המשנה עוסקת באדם שמצא גרעיני תבואה בסביבות הגורן שם דשו אותו. לפעמים הבעלים אחרי הדישה בזמן שאוספים את התבואה שכחו חלק מהתבואה, אם הכמות היא קב בארבע אמות יש להניח שלא יחזרו לקחתם דנפיש טרחיהו הטרח מרובה לאספם ולא טרח איניש ולא הדר שקיל להו אדם אינו טורח ולא יחזור ויבוא לקחת אותם אלא אפקורי מפקר להו, הוא מפקירם. אבל בציר מהכי, אם השטח קטן יותר טרח והדר אתי ושקיל להו ולא מפקיר להו, הוא יטרח ויחזור לקחתם ולא יפקיר אותם כי הטרחא קטנה.

הגורן הוא המקום שאליו היו מביאים את התבואה לאחר הקציר, ושם היו דשים את התבואה, כדי להפריד בין הגרעינים לבין הקש העוטף אותם. לאחר הדיש היו זורים ומפזרים את התבואה, כדי שהגרעינים הכבדים יותר יפלו על הארץ, ואילו התבן והמוץ יעופו ברוח. לשם כך נהגו להקים את הגורן על קרקע סלעית, במקום גבוה, כדי שהרוח תסייע בהעפת המוץ. הגורן הוקמה לרוב מחוץ לעיר, כדי שהאבק והמוץ לא יזיקו לאנשי העיר. במשנה קבעו שיש להרחיק את הגורן נ' אמה מהעיר (משנה), מסכת בבא בתרא, פרק ב, משנה ח)

תקופת הדיש הייתה לאחר הקציר. בשאר ימות השנה שימשה רחבת הגורן שבקרבת העיר לצורכי הציבור ושימשה גם כמקום כינוסים, טקסים. למשל: במלכים א, כ"ב 10 מסופר כי בגורן, לפני שער שומרון, ישבו אחזיה מלך ישראל ויהושפט מלך יהודה לפני צאתם לקרב נגד ארם והקשיבו לדברי הנביאים המתנבאים לפניהם.

מדות נפח

קב:

איפה – 3 סאים.

סאה – 6 קבים.

קב – 4 לוגים.

לוג

לוג 0.55 ליטר

קב 2.2 ליטר

0.55

ליטר

קב

2.2

ליטר

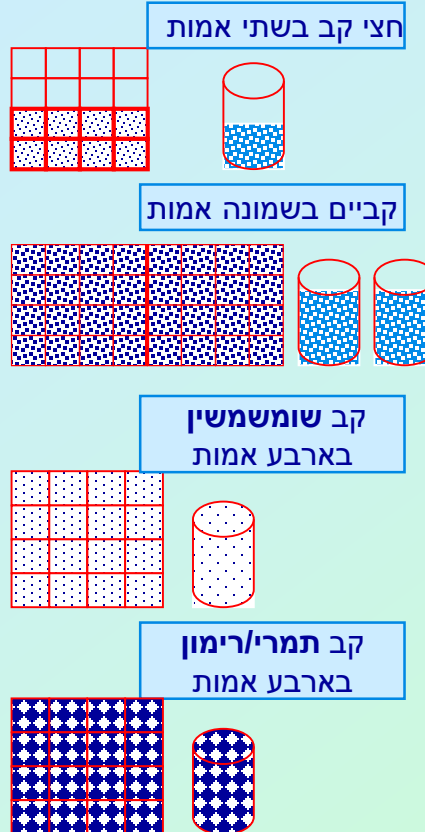
הרקע של הסוגיא

בבא מציעא דף

תרשים הסוגיא

ארבע בעיות של ר' ירמיה

המקרה	טרחא	חשוב
חצי קב בשתי אמות	לא נפיש טרחייהו	לא חשיבי
קביים בשמונה אמות	נפיש טרחייהו	חשיבי
קב שומשמין ד'	נפיש טרחייהו	חשיבי
קב תמרי וקב רימוני	לא נפיש טרחייהו	לא חשיבי

היכי דמי?

שאלת הגמרא וכמה? היא שאלה כפולה כמה פירות ועל פני איזה שטח פיזור נחשבין למפורזין ותשובת רבי יצחק קב בארבע אמות, קב פירות המפורז על פני שטח שאורך כל אחת מצלעותיו הוא ארבע אמות ועל כך שואלת הגמרא היכי דמי?

דרך הינוח

אפילו בפחות מקב

דרך נפילה

אפילו ביותר מקב

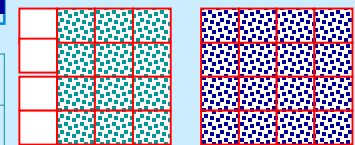
תשובת הגמרא אוקימתא

במכנשתא דבי דרי עסקינן

מדובר באפשרות שלישית, לא הינוח, לא נפילה, אלא מעין השארת דעת, הפירות לא אבדו ולא הונחו אלא הושארו מחמת קשיי הובלה או חוסר זמן.

קב בפחות מארבע אמות לא נפיש טרחייהו ולכן אינו מפקירן

קב בארבע אמות נפיש טרחייהו ולכן מפקירן

ארבע בעיות של ר' ירמיה

מה המניע בהפקרת תבואה האם טורח האיסוף מבלי להתייחס לחשיבות החפץ או יש כאן גורם נוסף פחיתות ערך.